

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
DOKTORI ISKOLA

Bezerédi Imre r. alezredes

**A rendszerváltást követő kriminálpolitika
rendőrségre gyakorolt hatása**

A közösségi és rendészeti bűnmegelőzés működése Bács-Kiskun megyében

Doktori (PhD) értekezés Tézisei

Témavezetők:

Dr. Kulcsár Gabriella PhD
adjunktus

Prof. Dr. Finszter Géza DSc
professor emeritus

Pécs, 2022

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
I.1. A témaválasztásról	5
I.2. Kutatási hipotézisek	6
I.3. Kutatási célkitűzések.....	7
I.4. Kutatási módszerek	8
I.5. A téma tudománytani behatárolása	8
ÖSSZEGZÉS, AJÁNLÁSOK.....	10
II.1. A kutatás hipotéziseire adott válaszok.....	10
II.2. Felhasználhatóság, ajánlások	16
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	22

„...az, hogy a magyar rendőrség, noha nem tartozott a magyar adminisztráció legsötétebb pontjai közé, feltétlenül rászorul frissítésre, és feltétlenül kell, hogy átalakuljon a jól öltözött emberek biztonságát védő apparátusból a mindenki biztonságát őrző apparátussá.”¹

BEVEZETÉS

Magyarország politikai rendszere 1990-ben gyökeresen megváltozott. Az egypárti autoriter politikai hatalmat alkotmányos demokrácia váltotta fel. Az Alkotmánybíróság minősítése szerint a politikai rendszerváltás a legalitás talaján ment végbe: *„Az 1989. október 23-án kihirdetett alkotmánymódosítással gyakorlatilag új Alkotmány lépett hatályba, ami az államnak, a jognak és a politikai rendszernek a korábbtól gyökeresen különböző, új minőségét vezette be azzal a meghatározásával, hogy »a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam«.* Alkotmányjogi értelemben ez a tartalma a »rendszerváltás« politikai kategóriájának. Ezért a rendszerváltás megkövetelte állami intézkedések értékelését nem lehet elválasztani a jogállamiságnak az alkotmányos demokráciákban történelmileg kikristályosodott és az 1989. évi magyar alkotmányrevízió során is alapul vett követelményeitől. Az Alkotmány meghatározza a jogállami államszervezet alapvető intézményeit és működésük fő szabályait, valamint tartalmazza az emberi és állampolgári jogokat alapvető biztosítékaikkal együtt. Magyarország jogállammá minősítése ténymegállapítás és program egyszerre. A jogállam azáltal valósul meg, hogy az Alkotmány valóban és feltétlenül hatályosul. A jog számára a rendszerváltás azt jelenti, és jogi rendszerváltás kizárólag abban az értelemben lehetséges, hogy a jogállami Alkotmánnyal összhangba kell hozni, illetőleg – az új jogalkotást tekintve – összhangban kell tartani az egész jogrendszert. Nemcsak a jogszabályoknak és az állami szervek működésének kell szigorúan összhangban lenniük az Alkotmánnyal, hanem az Alkotmány fogalmi kultúrájának és értékrendjének át kell hatnia az egész társadalmat. Ez a jog uralma, ezzel lesz az Alkotmány valóságossá. A jogállam megvalósítása folyamat. Az állami szervek számára alkotmányos kötelesség ezen munkálkodni... A rendszerváltás a legalitás alapján ment végbe.”²

¹ BIBÓ István: Válogatott tanulmányok. I–II. kötet, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1986, 38-39. o

² 11/1992. (III. 5.) AB határozat

Három következtetés:

1. A rendszerváltás minden állami szervre kötelezettséget ró.
2. A rendszerváltás folyamat – hosszabb idő áll rendelkezésre (vannak azonnali teendők, vannak kötelezettségek, amelyek viszonylag rövid idő alatt elvégezhetőek, vannak hosszú távúak, pl. szervezeti átalakítás, jogalkotás, megváltozott működési stratégia).
3. A legalitás talaján azt jelenti, hogy a régi és a születő új jog sokáig együtt érvényesíti az alkotmányos demokrácia egyik követelményét, a jog uralmát.

Hogyan teljesült ez a három elvárás a rendszerváltozás idején a rendőrség jogában, a rendőrség szervezetében és a rendőrség működésében, és miként ítélt meg az elmúlt több mint harminc esztendő teljesítménye? Ezekre a kérdésekre csak akkor lehetséges válaszolni, ha a rendészeti igazgatás fejlődéstörténetét a kriminálpolitika keretei között vizsgáljuk. Természetesen a kriminálpolitika hatóköre egyfelől szélesebb az általunk választott kutatási tárgynál, minthogy magába foglalja „a bűnüldöző és igazságszolgáltatási szerveknek a bűnözésre adott válasz-stratégiáinak összességét”³, másfelől azonban a rendészeti igazgatás alkotmányossága érinti a biztonság- és védelempolitika olyan területeit is, amelyek nem részei a kriminálpolitikának. Alapvető kérdés azonban, hogy a kriminálpolitika milyen hatással volt a rendőrségre, mint a társadalmi bűnmegelőzési eszközrendszer egyik legfontosabb szereplőjére. Hogyan alakult a rendőrség szervezete, feladatrendszere és irányítása a rendszerváltást követő években, emellett milyen társadalmi elvárásoknak kellett megfelelnie a bűnmegelőzés, azon belül is az együttműködés, kooperáció és szolgáltatás terén?

³ „A kriminálpolitikának át kell fognia mind a már elkövetett bűncselekményekre adandó büntetőjogi válasz eszköztárát (a büntető törvényhozási, a bűnüldözési és büntető igazságszolgáltatási, valamint a büntetés-végrehajtási politikát), mind pedig a bűnmegelőzés büntetőjogi eszközeit, és jelezni kapcsolódási pontjait a büntetőjogon kívüli bűnmegelőzési módokkal és lehetőségekkel.” Idézet az OKKRI 1993-as koncepciójából. Ügyészségi Értesítő, XXIX. Évf. 3. szám, Budapest, 1993., 1-12. o.

I.1. A témaválasztásról

A magyar rendőrség előtt a rendszerváltás idején az a feladat állt, hogy ellentmondásmentesen illeszkedjék az alkotmányos demokrácia államszervezetébe. Mindezt nehezítette a bűncselekmények számának 1988-tól megfigyelt rohamos emelkedése, a kialakulatlan büntetőpolitika, valamint az, hogy a teljes államszervezet – beleértve az igazságszolgáltatást is – átalakulását élte. Napjainkban is kérdés marad, hogy ebben a helyzetben az alkotmányossági követelmény milyen hangsúlyokat kapott általában a kormányzásban, de különösen a belügyi tárca működésében, és ezek a történelmi döntések a jelenünkre is hatást gyakorolnak-e.

1989 és 1990 között bizonytalanság mutatkozott abban is, hogy megfogalmazhatók-e a rendészet egészét, de különösen a rendőrséget érintő jogalkotási, szervezeti és működési feladatok, és ezek sorában melyek azok, amelyek halasztást nem tűrnek, melyek tervezhetők középtávra (három-ötéves időszakra), végül miként határozhatók meg stratégiai célkitűzések tíz-tizenöt évre. E kérdésre még három évtized távlatából is nehéz válaszolni, mert 1989 végén és 1990 első napjaiban – hónapokkal az első szabad választások előtt – a politikai átalakulást jelentős mértékben befolyásolta egy krízis, amely politikai következményeiben (a belügyminiszter lemondása), jogalkotási követelményével és szervezeti intézkedések kikényszerítésével rendkívüli nyomást helyezett a rendészeti ágazatra, különösen pedig a rendőrségre.⁴

Az előbbiekhöz hasonlóan bonyolult annak értékelése, hogy a rendőrségi tételes anyagi- és eljárási joganyag átalakulása mennyiben igazolja a rendszerváltás legalitásának azt a követelményét, amelyben a régi és a formálódó új joganyag együttesen határozza meg az állam – és benne a rendőrség – törvényes működését. Külön figyelmet érdemel a rendőrségi törvény megszületése, az a tény, hogy az 1990 májusában megalakult belügyminisztérium ezt a jogalkotást a sürgető feladatok élére helyezte, a törvény azonban csak 1994 tavaszán, a szabad választást követő első kormányzati ciklus végén került elfogadásra.

⁴ Az ún. Duna-gate ügyről lásd részletesen RÉVÉSZ Béla: A Duna-gate ügy jelentősége a rendszerváltás történelmében, *Acta Iuridica et Politica*, Tomus LXVIII, Fasc. 19.

Annak ellenére, hogy a rendészeti rendszerváltásnak is nevezhető folyamat értékelésére már csaknem könyvtárnyi irodalom áll rendelkezésre, az előbbieken vázolt három alaprobléma feltárásához még számos kérdés vár megválaszolásra. E dolgozat célja a kérdésekre adott válaszok gyarapítása. Ehhez az elhatározáshoz az alábbi hipotézisek kínálkoznak kutatási programként.

I.2. Kutatási hipotézisek

- 1. Feltételezésem szerint a magyar rendőrség számára a rendszerváltás időszakában kedvező körülmények kínálkoztak ahhoz, hogy reform értékű megújulással illeszkedjék az alkotmányos jogállam szervezetébe. Ennek a disszertációnak feladata megvizsgálni, hogy a rendőrség napjainkig tartó átalakulása miként értékelhető a demokratikus értékek befogadása, a törvényesség és a hatékonyság együttes érvényesítése szempontjából?**
- 2. A rendészetelmélet kutatói az átalakulás három típusát különböztetik meg: a reformot, a modernizációt és a korszerűsítést. Kérdés, hogy csakugyan ezek az utak nyíltak meg, továbbá hogy a rendőrségi fejlesztések immáron több mint harmincéves történetében ténylegesen milyen alternatívák kínálkoztak, és ezek közül melyek valósultak meg?**
- 3. Noha az egyes korszakok belügyi kormányzati irányultsága jól kirajzolódik, átfogó közbiztonsági stratégia mindezülig nem született, és azt a korszakon átívelő biztonsági stratégiák sora sem pótolja. Kutatásaim arra is kiterjedtek, hogy a rendészet-rendvédelem fejlesztése milyen mértékben illeszthető az egyes kormányzati ciklusok kriminálpolitikai koncepciójába, és ezek a koncepciók miért nem kerültek közös nevezőre egy ciklusokon átívelő 10-15 éves közbiztonsági stratégiában?**
- 4. A rendőrség arculatát jelentősen befolyásolják az ágazati büntetőpolitikák, amelyek megjelennek a büntető anyagi- és eljárásjogi törvényalkotásban, a büntetés-végrehajtási koncepcióban és az igazságszolgáltatás tágabb vagy szűkebb felfogásában. A rendőrségeket érintő rendészeti joganyag, valamint a rendészeti igazgatás szervezetének és működésének tanulmányozása során arra keresem a választ, hogy miként jellemezhető az a kriminálpolitika, amelyik a rendőrséget érintő jogi szabályozás és szervezeti megoldások nyomán alakult ki?**

I.3. Kutatási célkitűzések

Általános stratégiai cél: A téma kiírása szerint, követvén az Országos Kriminológiai Intézet 1993-as koncepcióját, vizsgálni szándékozom a büntetőpolitika különböző megjelenési formáit a büntetési tanok elméletében, a politikai pártoknak a közrend és a közbiztonság megszilárdítását szolgáló elképzeléseiben, valamint a bűnüldöző és igazságszolgáltatási szerveknek a bűnözésre adott válaszstratégiáiban. A kutatás fő vonala a rendszerváltást követő főbb társadalmi igazságosság és a jogbiztonság követelményei mentén formálódó kriminálpolitika által befolyásolt rendőrség vizsgálata. Milyen követelmények jelentkeztek a rendőrséggel kapcsolatban, miként alakult a rendőri állomány helyzete regionális és helyi szinten? A modernizálódó rendőrség milyen ütemben dolgozta fel és alkalmazkodott feladatrendszerében a változó kriminálpolitikai trendekhez, ehhez a politika milyen jogszabályi és normatív szabályzókat teremtett? A kutatás kiterjed a társadalmi bűnmegelőzésnek a rendőrségre, annak szervezeti felépítésre és bővülő proaktív feladatkörére gyakorolt hatására. A rendőrség, mint szervezet elé a társadalom által meghatározott direktívák és a jogalkotók szüntelen munkája által támasztott elvárások általi formálódásának bemutatása rendészettörténeti, rendészetelméleti, politikai és egyben kriminálpolitikai aspektusból történik. További céloom a magyar rendőrség közösségi és rendészeti bűnmegelőzésének helyi és területi szervet érintő feladatrendszerének bemutatása, amely a későbbiekben egy lehetséges rendészeti stratégia megalkotásának szakmai megalapozásává válhat.

Sajátos cél: Annak bemutatása, hogy a magyar rendőrség hogyan próbált alkalmazkodni a folyamatosan változó társadalmi és politikai kihívásokhoz. Milyen elvárásokat támasztott a politika és a kriminálpolitika a rendőrség elé? Meg akartom vizsgálni, hogy igaz -e. Be kívánom bizonyítani, hogy a rendszerváltás óta jelentős változásokon átesett rendőrség annak ellenére, hogy a kor rendészettudományt művelőinek akarata ellenére gyökeresen nem változott, nem reformálódott meg, mégis sikeresen modernizálódott, egy fogékonyabb szemléletű, szolgáltató jellegű szervezetté alakult.

Személyes cél: A témával kapcsolatos elméleti ismereteim és empirikus úton szerzett gyakorlati tapasztalataim, valamint jelen kutatás eredményeinek rendszerezése, összefoglalása és a továbbiakban hasznosítható formában történő összefoglalása.

I.4. Kutatási módszerek

A kutatási téma jellegéből adódóan az általam végrehajtott alkalmazott kutatás során folyamatosan törekedtem a téma interdiszciplináris megközelítésre, tekintettel arra, hogy szoros kapcsolat áll fenn a rendőrség története, szervezetének összetétele, irányítása és a politológia és kriminológia, azon belül a kriminálpolitikai tudományok között. Induktív és deduktív módon az egyes adatokból, eredményekből általános törvényszerűségekig jutottam el, illetve általános megállapításokból egyedi következtetéseket vontam le.

Könyvtárkutatás és internetes források elemzése útján a témához kapcsolódó releváns nemzetközi és hazai szakirodalom, jogszabályok, belső normák és egyéb dokumentumok tanulmányozása és feldolgozása során analízis és szintézis alkalmazásával dolgoztam. A primer kvantitatív módszer szintén szerves elemei voltak kutatásomnak.

Fő módszerként a történeti áttekintést követően leíró és egyben gyakorlati szemléletmódú elemzéssel vizsgáltam az összefüggéseket, melynek során szükségesnek tartottam a sajátos kritikai szemléletmód empirikus jellegű felhasználását. A kutatási téma egészét elméleti és gyakorlati síkokra bontottam, majd az így kapott részismereteket egységes egészzé kapcsoltam össze. Végül, de nem utolsósorban saját empirikus tapasztalataimat igyekeztem tudományos szintre emelni és beépíteni doktori értekezésembe.

I.5. A téma tudománytani behatárolása

A kutatás a társadalomtudományokon belül a rendészettudomány körébe sorolható. A választott kutatási téma interdiszciplináris jellegű, azaz számos ponton szervesen kapcsolódik más tudományágakhoz. Egyik kapcsolódó tudományág a társadalomtudományon belül elhelyezkedő történettudomány, mivel az értekezés több pontján történelmi összefüggéseken keresztül kerül bemutatásra az értekezés két fő tárgya. Egyik maga a rendőrség, mint a bűnmegelőzés eszköztudományát szolgáló állami fegyveres rendvédelmi szervezet.

Ezt követve kifejezett kapcsolódást szükséges feltárni a rendőrség szervezeti, irányítási változóin, eredményességi mutatóin keresztül magával a kriminálpolitikával, ami a kriminológia részeként a bűnözés okait és büntetés hatásait vizsgáló tudományos kutatás alapelveit magába foglaló tudományterületet, amely megszabja a bűnözéssel szembeni állami fellépést.”⁵

Szintén tudományági kapcsolódás áll fenn a politikatudománnyal, amely az említett történeti eseményeken keresztül bebizonyíthatja jelenlétét és ciklusonkénti befolyásoló képességét külön-külön és együttesen is a rendőrségre, valamint a kriminálpolitikára.

⁵ LISZT, von Franz: Strafrechtliche Aufsätze und Vorträge, J. Guttentag, Berlin, 1905. I. k. 292. o.

II. ÖSSZEGZÉS, AJÁNLÁSOK

Jelen értekezés egyik legfontosabb célja egy lehetséges rendészeti stratégia megalkotásának szakmai megalapozása. A rendszerváltást követően a magyar rendőrség irányába érkező valamennyi, a bűnmegelőzés szerepkörét tartalmazó impulzus – a szervezet modernizációs folyamata vizsgálata mentén – nem került felsorakoztatásra. A rendőrség történeti múltjának körvonalai mentén a rendszerváltás adta lehetőségeket megvizsgáltam, és egy területi szerv ez irányú feladatainak bemutatása útján megállapítottam, hogy a rendőrség bűnmegelőzési feladatrendszere folyamatosan bővül. Rámutattam azokra az együttműködési formákra, melyek megtestesítik a Magyarország jogrendjébe illeszkedő közösségi és rendészeti bűnmegelőzési aktusokat. Ezek valamennyi elemét szükségesnek látom – akár a hipotéziseimre adott válaszok mentén – a stratégiai tervezés során figyelembe venni.

II.1. A kutatás hipotéziseire adott válaszok

- 1. Feltételezésem szerint a magyar rendőrség számára a rendszerváltás időszakában kedvező körülmények kínálkoztak ahhoz, hogy reform értékű megújulással illeszkedjék az alkotmányos jogállam szervezetébe. Ennek a disszertációnak feladata megvizsgálni, hogy a rendőrség napjainkig tartó átalakulása miként értékelhető a demokratikus értékek befogadása, a törvényesség és a hatékonyság együttes érvényesítése szempontjából?*

A Magyar Köztársaság 1989. októberi Köztársasági Alkotmánya még ismerte és használta a rendészet kifejezést, ugyanakkor a szabályozásból következően a fegyveres szervek (honvédség, rendőrség) működése hierarchikus rendben, centralizált felépítéssel, hivatásos szolgálati jogviszonyban, katonai elvek szerint volt meghatározva. Az Alkotmány 35. § (1) bekezdésének h) alpontja szerint a végrehajtó hatalom irányításkörébe vonta a fegyveres erőket, a rendőrséget és a rendészeti szerveket azzal, hogy pontos említést nem tesz róluk, nincsenek taxatívra felsorolva. Mindezek alapján tehát a Kormány irányítja a rendvédelmi szervek működését, melyet a rendőrségi törvény 4. § (1) bekezdése pontosít. A 2004. évi CIV. törvénnyel kihirdetett alkotmánymódosítás az alábbi két területen hozott fordulatot.

Az egyik, hogy az Alkotmányba bekerült a rendvédelmi szervek elnevezése, pontosabban az Alkotmány VIII. fejezetének új címe: A Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek lett. A módosítás továbbá pontosítással él a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjainak politikamentessége felől. A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról szóló 2007. évi LXXXVIII. törvény jelentős változást hozott a rendőrség és a határőrség számára, ugyanis utóbbit 2008. január 1-jei hatállyal megszüntette. A rendőrségi törvény létrehozásával és módosításával a sarkalatos törvény révén (az országgyűlés jelen lévő képviselői 2/3-ának szavazata szükséges a módosításához) egyszersmind joguralom alá helyezi az Alkotmány a rendészeti és nemzetbiztonsági feladatokat, tehát a politikai erőknek a törvény alkotása és módosítása alkalmával kölcsönös megegyezésre, konszenzusra kell lépniük. Így született meg és lépett hatályba 1994-ben a rendőrségi törvény, amely joguralom alá helyezte a rendőrség feladatait.

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 4 § alapján a rendőrséget az alábbi négy, egymással mellérendeltségi viszonyban álló szerv alkotja:

- általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv (a továbbiakban: Rendőrség),
- Nemzeti Védelmi Szolgálat (a továbbiakban: NVSZ),
- Terrorelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK),
- Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (a továbbiakban: OIF).

A Rendőrség központi szervre, az Országos Rendőr-főkapitányságra, 19 önálló feladat- és hatáskörrel működő megyei és a fővárosi rendőr-főkapitányságra, az illetékes rendőr-főkapitányság szervezeti egységeiként 154 városi (kerületi) rendőrkapitányságra – amelyből 3 vízirendészeti – és 21 határrendészeti kirendeltségre tagozódik, valamint a rendőrkapitányságok szervezetében feladat- és hatásköri önállósággal nem rendelkező rendőrőrsök működhetnek. A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény a 46. cikkben már külön nevesíti a rendőrséget a nemzetbiztonsági szolgálatoktól, azonban nem kiszakítva ezzel a mindenkori politikai hatalom monopóliumából a rendészet általi legitim fizikai kényszer lehetőségét.

Ahhoz, hogy a rendőrség eredményes, hatékony, vagyis sikeres legyen, nélkülözhetetlen bevonni, vagy magát bevonatni olyan társadalmi cselekvésekbe is, amelyek látszólag nem kapcsolódnak közvetlenül a feladatrendszeréhez. A szolgáltatás csak egy indikátor arra nézve, amelyben segítséget nyújt a szervezet kifelé. A civil szférával (Polgárőrség, egyes rendészeti feladatokat ellátók, család- és gyermekjóléti szolgálatok stb.) történő együttműködés kizökkenti a rendőrséget az egyébként szervezeti működéséből adódóan belé kódolt militáris jellegéből. Az együttműködés sikere megerősíti a felek közötti bizalmat. Az állami büntetőhatalom intézményeivel szembeni bizalom megléte vagy hiánya tehát nagyban befolyásolja a szervezet eredményességét. Elég egyértelmű, hogy a rendőrséggel való aktív vagy passzív együttműködés esélye akkor nagyobb, ha az állampolgárok bíznak a rendőrségben. Értekezésemben megállapítottam, hogy a lakosság és a rendőrség kapcsolata között lévő távolság az együttműködés útján csökkenni látszik, egyre többen bizalommal vannak a rendőrség irányába.

2. *A rendészetelmélet kutatói az átalakulás három típusát különböztetik meg: a reformot, a modernizációt és a korszerűsítést. Kérdés, hogy csakugyan ezek az utak nyíltak meg, továbbá hogy a rendőrségi fejlesztések immáron több mint harmincéves történetében ténylegesen milyen alternatívák kínálóztak, és ezek közül melyek valósultak meg?*

Robert Reiner szerint „a korszerű rendvédelem a következő követelményeknek felel meg:

- magas szintű professzionalizmust magában foglaló bürokratikus szervezet, amely jól illeszkedik a közigazgatás egységes rendszerébe,
- a rendőrségi tevékenység törvényben történő szabályozása és az intézkedésekért való törvény előtti felelősség,
- a minimális erőszak stratégiája,
- a pártsemlegesség és a jogszabályok részrehajlásmentes érvényesítése,
- a prevencióorientált rendőrségi jelenlét, a megelőzés primátusa,
- a helyi lakóközösségek értékelésén alapuló és a jogérvényesítés minőségére figyelő teljesítménymérés (a statisztikai szemlélet elutasítása),
- a társadalom szociális összetételét tükröző rendőrségi személyzet (beleértve a kisebbségek képviselőit is).⁶

⁶ REINER, Robert: The Politics of the Police. Wheatsheaf Books, Sussex, 1992.

Kertész Imre a rendőrség modernizációja és jövőbeli hatékonysága kapcsán 1990-ben két fontos mércét emelt ki, melyet a jogállamiság állít a rendőrség elé. Egyik, hogy a növekvő bűnözés mellett a rendőrségnek meg kell erősítenie a közrendet és a közbiztonságot, mindezt úgy, hogy nem sértheti az emberek jogait. Kertész azonban kiemelte, hogy a biztonság megteremtése társadalmi feladat, a bűnözést a rendőrség önállóan nem képes felszámolni, sőt jelentős csökkenést sem képes elérni.⁷ Robert Reiner és Denis O' Connor későbbi tanulmányukban arra a további következtetésre jutottak, hogy egy sikeres és hatékony rendőrségi reform csak abban az esetben jöhet létre, ha a rendőrség és a politika között kölcsönös, bizonyított eredményeken nyugvó konszenzus jön létre, melyben a felek egymás mellett, ám autonóm módon hajtják végre feladataikat.⁸

Átfogó rendészeti stratégia, politikai konszenzus és akarat nélkül a szervezet teljes átalakítására, így decentralizálására vagy dualista modell kialakítására azonban nincs mód. A Magyar Rendőrség megmaradt tehát központilag szervezett egységes bűnügyi és rendészeti rendőrségnek. Ez a TC Team Consult ajánlása mentén abból a szempontból azonban előnyére vált, hogy a váltakozó politikai szemlélet során kormányzati ciklusonként nem torpant meg jelentősen, a kisebb (főként felszerelések, technikai eszközök újítását célzó) modernizációs folyamatok rendszerint végbementek.

Bebizonyítottam, hogy az egyes kormányzatok Magyarországon rendszerint az EU szintjét meghaladó GDP-arányos költségvetést szenteltek a közbiztonságra. A többek között bűnmegelőzési feladatkörrel bővült szervezet folyamatosan bővíti ennek az alrendszerének a hatékonyságát, együttműködő képességét, ezért kijelenthető, hogy a magyar rendőrség a rendszerváltást követően képes volt modernizálódni.⁹ Az értekezésben bemutattam továbbá azt, hogy a rendőrség korszerű, egységes imázst alakított ki, amely megnyilvánul a jelvényben, a demilitarizált jellegű egyenruhában, az épületek, járművek egységes jelölésében.

⁷ KERTÉSZ Imre: Rendőrség, rendőrállam, jogállam. III. rész. Belügyi Szemle, 1990/3. szám

⁸ REINER, Robert – O'CONNOR, Denis: Politics and Policing. The terrible twins. [file:///C:/Users/bezke/Downloads/Politics and Policing From J Fleming ed.pdf](file:///C:/Users/bezke/Downloads/Politics_and_Policing_From_J_Fleming_ed.pdf) (Letöltve: 2021. 02. 23.)

⁹ „Noha az ilyen fordulat az ágazat egészére kihat, nem követelmény, hogy az igazgatási rendszer más elemei is átalakuljanak. A modernizáció akkor is lehet sikeres, ha az csupán egyetlen alrendszert érint.” In: FINSZTER Géza: A rendőrség joga. Duna Mix Kft., Budapest, 2012. 286. o.

3. *Noha az egyes korszakok belügyi kormányzati irányultsága jól kirajzolódik, átfogó közbiztonsági stratégia mindezidáig nem született, és azt a korszakon átívelő biztonsági stratégiák sora sem pótolja. Kutatásaink arra is kiterjedtek, hogy a rendészet-rendvédelem fejlesztése milyen mértékben illeszthető az egyes kormányzati ciklusok kriminálpolitikai koncepciójába, és ezek a koncepciók miért nem kerültek közös nevezőre egy ciklusokon átívelő 10-15 éves közbiztonsági stratégiában?*

A rendszerváltás óta valamennyi kormány sajátos lépést tett a rendészet hatékony működtetéséért. A kormányra kerülés előtt a pártok 1990 óta minden pártprogramban szerepeltették valamilyen formában a közbiztonság javítása, majd fenntartása céljából elképzelt feladattervüket. Ennek során minden esetben külön fejezetben tárgyalták a rendőrség helyzetét és annak funkcionálisabb működési elveit. A rendészeti stratégiaalkotás 2002-ben került napirendre, a hivatalba lépő baloldali kormány a közigazgatás teljes reformját képzelte el.

Átfogó rendészeti stratégiaalkotásra a rendszerváltást követően azonban csak az ötödik, azaz a Gyurcsány-kormány idejében került sor 2007-ben, amely a 2224/2007. (XI. 28.) Kormányhatározat mellékletét képező, a Magyar Köztársaság Rendészeti Stratégiája elnevezést kapta. Közbiztonsági stratégiát azonban ez idáig egyetlen hatalomra kerülő párt sem fektetett le teljes formájában, azaz a pártok közötti konszenzus felvázolásával. Egységes közbiztonsági stratégia híján azonban pusztán az egyes kormányok által tervezett rendészeti elképzeléseket, stratégiákat vezettek be és hajtottak végre, jobb esetben ciklikusan, a sajátos büntetőpolitikai elképzelések mentén. A rendőrségi vezetés, a rendészettudomány kutatói és lokális szinten az önkormányzatok is felismerték a változás szükségességét, azonban a folyamatos létszámbővítés ellenére is szükségesnek tartotta a hatalmon lévő kormányzat a rendőrség centrális, nagy erejű bevethetőségének (karhatalmista szerepkörének) megtartását.

4. *A rendőrség arculatát jelentősen befolyásolják az ágazati büntetőpolitikák, amelyek megjelennek a büntető anyagi- és eljárásjogi törvényalkotásban, a büntetés-végrehajtási koncepcióban és az igazságszolgáltatás tágabb vagy szűkebb felfogásában. A rendőrségeket érintő rendészeti joganyag, valamint a rendészeti igazgatás szervezetének és működésének tanulmányozása során arra keresem a választ, hogy miként jellemezhető az a kriminálpolitika, amelyik a rendőrséget érintő jogi szabályozás és szervezeti megoldások nyomán alakult ki?*

A rendszerváltást követő évek során a fejlődő kriminálpolitika rámutatott arra, hogy a szervezet korlátozó-beavatkozó jellegű, reagáló kriminálpolitikai alapfunkciója idejét múlt, a közbiztonság kollektív és kooperatív megteremtése, fenntartása érdekében szükséges megerősíteni a rendőrség segítő-támogató szerepét (ami alapján a bűnmegelőzés területén a rendőrség feladata a helyi igényeknek való megfelelés, szolgáltató jelleggel). Mindehhez szükséges a rendőrség számára egy rendészeti stratégia megteremtése, amely egy magasabb szintű közbiztonsági stratégiával szinkronban előmozdítaná a szervezet fejlődését. A kormányzati ciklusok közbiztonsági, büntető- és kriminálpolitikai elképzeléseinek, tett intézkedéseinek vizsgálata során megállapítottam, hogy a kriminálpolitika neoklasszikus irányzatának felbukkanása hatékonyan működött közre a rendőrség eredményességében. A nagy számban megjelenő büntetőjogi tilalmak és egyre súlyosabb büntetések ellenére a büntetőjog ugyanakkor képtelen önállóan felvenni a harcot az újabbnál újabb típusú társadalomra veszélyes cselekményekkel. Az állam maga is szakítani kényszerül a tradicionális büntetőpolitikával egyes deliktumok kapcsán (például prostitúció, kábítószer-fogyasztás), még akkor is, ha a társadalom egy viszonylag széles köre ellenzi ezt.”¹⁰ A rendőrség ugyanakkor folyamatosan alkalmazkodott ahhoz a jogszabályi környezethez, amely főként inkluzív jellegű meghatározásokat fogalmaz meg a szervezet irányába.

A dekriminalizáció kérdésében külön megállapítást teszek arra vonatkozóan, hogy a vagyon elleni bűncselekmények számának csökkenése nem áll arányban a szabálysértési értékhatárok módosításával. A szabálysértési előkészítő eljárások keletkezési és felderítési arányának bemutatásával bebizonyítom, hogy a feltevés hibás, a keletkezések száma más szakági politikai intézkedések mellett a rendőrség speciális preventív hatásának és eredményességének az érdeme.

¹⁰ NÉMETH Zsolt: A kriminológia fogalma, feladata. In Barabás A. Tünde (szerk.): Alkalmazott kriminológia. Budapest, Dialóg Campus, 2020. 36. o.

II.2. Felhasználhatóság, ajánlások

Megállapítást tettem arra vonatkozóan, hogy a közvéleménynek helyt kell hagyni a rendőrség működtetése során. A rendőrség proaktív szerepének megerősítése, érvényben tartása, a szolgáltatói attitűd kialakítása szemléletváltást igényel. A közbiztonság fogalmi kérdésénél bizonyítást nyert, hogy az kooperatív termék, a rendőrség ezen produktum előállítására a megváltozott társadalmi berendezkedések mellett önmagában nem képes. A rendőrség hatékonysági vizsgálatának, eredményének mentén rámutattam arra, hogy az együttműködés egyik legfontosabb alapja a bizalom. Ahhoz, hogy a partnerek bízzanak a szervezetben, folyamatosan figyelemmel kel lenni igényeikre, a közvéleményt a rendőri vezetés nem zárhatja ki stratégiai gondolkodásmódjából. A bizalom tárgyában megállapítottam, hogy máig jobban bíznak a magyar állampolgárok a rendőrségben, mint más emberben, vagy akár a politikai rendszerben. Értekezésemben rámutattam az együttműködés gyakorlati megvalósulásainak csekély részletére, melyet elméleti síkon a Társadalmi Bűnmegelőzés Nemzeti Stratégiájáról szóló (2013-2023) 1744/2013 (X. 17.) számú Kormányhatározat vázolt fel.¹¹

Beszámoltam azon együttműködési formákról, melyek egyrészt tradíciókon alapulnak (Polgárőrség), másrészt a magyar társadalom összetételének, kulturális különbségeinek faktorain keresztül szükségessé váltak (Kisebbségi Koordinációs Munkacsoportok). Továbbá a magyar jogrendszer elvárásai mentén rendészeti eszközöket igénylő, ám specifikus szakterületeken (egyes rendészeti feladatok) kell helyt állni, majd végezetül olyan területi együttműködésről, ahol – bár korábban rendészeti eszközök kerültek alkalmazásra, azoknál mégis lágyabb – civil szakértelem (civil szféra) bevonása szükséges.

¹¹ „A Stratégia lényege, hogy büntetőjogon kívüli beavatkozási formákkal egészíti ki a prevenció eszköztárat. Ennek kivitelezéséhez bevonja a bűnmegelőzésbe az ágazati politikákat és a társadalom különböző szegmenseit, a civil szféra szereplőit. Az így létrejövő bűnmegelőzési rendszer három különböző, ám egymással szoros együttműködésben lévő alrendszerből épül fel: a rendőrségi és büntető igazságszolgáltatási feladatok ellátására szakosodott alrendszerből, az ágazati politikai együttműködésből és a helyi szinten megvalósuló közösségi bűnmegelőzésből.” In: BORBÍRÓ Andrea – KEREZSI Klára (szerk.): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve – I. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium. Budapest, 2009. 70. o.

Megállapítottam, hogy fenti szinteken zajló együttműködés a rendszerváltás óta eltelt harminc év alatt gyökeresen megváltozott, létjogosultsága immáron igazolást nyert. Fontos egy új irány, vagyis a közösségi rendőri szerep megteremtése. Az általános feladatokat ellátó rendőrség a tevékenységét az alaptörvény, jogszabályok, továbbá belső szabályzók (normák, utasítások) szerint végzi. A Rendőrség a feladatait eredményesen akkor tudja teljesíteni, ha a munkájához igénybe veszi a szűkebb és tágabb közösség, a társadalom segítségét. Magyarországon az 1990-ben bekövetkezett társadalmi változások, a demokratikus átalakulás még inkább előtérbe hozta a rendőrség ilyen irányú feladatokat. A helyi közbiztonság javításában kitüntetett szerepe van a rendőrségnek, amelynek a közbiztonságot fenyegető veszélyek azonosítása, elhárítása érdekében állandó kapcsolatban kell lennie a közösséggel. A már megvalósult konkrét bűncselekményekről szerzett tapasztalataikat el kell juttatni az érintettekhez és az adott veszélyeztetett közösséghez is. Ezek a tapasztalatok akkor hasznosulnak a bűnmegelőzésben, ha a bűnözésről szerzett ismereteiket megosztják a bűncselekményi okok hatását csökkenteni, a bűnalkalmakat megszüntetni, az áldozattá válást megelőzni képes állami, civil és szakmai szervezetekkel, intézményekkel, egyházakkal.

A rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, magánnyomozók, a kisebbségi önkormányzatok, természetvédelmi őrök, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben dolgozók, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben résztvevők az alulról építkező bűnmegelőzés legfontosabb szereplői.”¹² A rendőrség szolgáltató jellegének megerősítése kapcsán az egyes szervezetekkel, személyekkel fokozott együttműködésből származó tapasztalatok alapján nyerhet megfelelő megítélést. Ezáltal fog nőni társadalmi elfogadottsága, támogatottsága. A lakossági párbeszéd kezdeményezése, a társszervekkel folytatott közös szolgálatellátás, egyes esetek közös feldolgozása járul hozzá a közösségi szerep, ezáltal a szolgáltató jelleg megteremtéséhez.

¹² CSOMÓSI István: Társadalmi ismeretek. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2007. 11-12 o.

A rendőrség értékelése, professzionalitásának megítélése nem szabad, hogy csak a sajtóban megjelent hírek alapján alakuljon ki. A rendőrség eredményességét ne a statisztikai mutatók támasszák alá. Figyelemmel kell lenni mind a sajtó, mind pedig a közvélemény-kutatások eredményeire, azonban szükséges egy egyéni visszacsatolási felület létrehozása, amely a bizalmat, elégedettséget méri. Ez a visszacsatolási rendszer több dinamikus elemből is állhat. Létrehozható a rendőrség hivatalos honlapján, vagy a helyi rendőrkapitányságok várótermében egyaránt. Javaslom e rendszer kettéválasztását tehát 1. általános elégedettség (bizalom) mérésére, 2. egy-egy adott ügymenet visszacsatolásaként. A negatív eredményeket nem kell és nem is megengedett, hogy automatikusan panaszként kezelje a rendszer. Legyen anonim alapú, rendelkezzen visszacsatolási opcióval, az ügyfél¹³ által érzékelt hiányossággal, problémával, vagy akár elégedettségének okával kapcsolatban.

Fontos feléleszteni a rendőrkapitányság együttműködését a kisebbségi önkormányzatokkal is, feladattervet készíteni az együttműködés jegyében megvalósítandó feladatokról. Lakossági fórumokon be kell számolni a rendőrség eddigi tevékenységéről, érzékenyen kell fogadni a visszajelzéseket és a kritikákat. A stratégiai partnerekkel, a helyi szervek vezetőivel közbiztonsági fórumot kell tartani, ezen elhangozhatnak eddig nem ismert problémák és jelzések. Ezen értekezleteken háttérbe kell szorítani a bűnüldözési szervek működésének eredményességre, hatékonyságára kiterjedő értékelő szemléletet, ehelyett nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak azon kriminológiai elemzések, problémakörök melyek egyes jelenségek, jogsértések kriminogén hatását igyekeznek feltárni, megoldani.¹⁴

Kiemelten oda kell figyelni a lakosságra, meg kell nyerni a bizalmukat, hogy a továbbiakban együtt dolgozhassunk velük. A közrendvédelmi közterületi szolgálatellátást úgy kell szervezni, hogy szükséges beállítani megfelelő érzékenységű, lehetőleg helyi lakosokból álló járőr párosokat. A közterületen szolgálatot teljesítők létszámát szükség esetén napszakonként más területről egy-egy óra időtartamban kell megoldani.

¹³ „A rendőrség ügyfele az, aki a rendőrségi folyamatok végtermékét, a rendőrség szolgáltatását veszi igénybe, élvezi annak előnyeit, viseli terheit. Az ügyfél lehet belföldi vagy külföldi, a lakosság egy tagja, vagy csoportja, valamely gazdasági szereplő, közigazgatási, közszolgálati szervezet. Mivel valamennyi ügyfél része a lakosságnak is, ezért az ügyfél szinonimájaként a lakosság megnevezést is lehet használni. Valamennyi ügyfél jellemzője, hogy a rendőrségi folyamatok közül alkalmanként néhányat (de nem az összeset) veszi igénybe és ez alapján formál véleményt a rendőrség munkájáról és támaszt azzal szemben újabb és újabb igényeket.” In: HUSI Géza: Minőségmenedzsment-rendszerek módszereinek alkalmazása a Magyar Köztársaság Rendőrségénél. Doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2006. 27. o.

¹⁴ KATONA Géza: A bűnügyi statisztika és a bűnügyi tudományok fejlődése. In: Kovácsics Józsefné (szerk.): Egy élet az igazságügyi statisztika szolgálatában. Ünnepi kötet a 70 éves Vavró István tiszteletére. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2006. 98. o.

Mint ahogyan azt az előzőekben felvázoltam, a rendészeti bizalomépítés egyik legfontosabb elemeként az együttműködést emeltem ki. A társszervekkel, lakossággal való kapcsolattartás legfontosabb eleme azonban az elérhetőség. A rendőrségnek láthatónak és mindenkor elérhetőnek kell lenni, aktívan kell részt venni a közössé életében. A szervezet elérhetőségének közzétételi módján megállapítottam, hogy -mint ahogyan azt a TC Team Consult is javasolta- jelentősen modernizálódott. A hangzatos szlogenek, egységes hívószám és egységes internetes felületek felett azonban elhalad az idő. További modern infografikai módszerekhez kell nyúlni, hogy a rendőrség is „versenyképes” maradjon az elérhetőség terén. Erre remek például szolgál a Zuglói Közbiztonsági non-profit Kft. honlapja,¹⁵ melynek „szomszédom a rendőr” hivatkozása alatt remek képi elemekkel térképészeti rendszerbe sorolják be a helyi körzeti megbízottakat nevükkel, fényképükkel és elérhetőségükkel együtt. Ennek alapján amennyiben azonnali intézkedést nem igénylő problémával, kérdéskörrel élnének a helyi rendőrök irányába, a Zuglóban élők pár kattintás után megtalálják a körzetükbe kinevezett körzeti megbízott elérhetőségét. Remek példájául szolgál ezen non-profit szervezet további bűn- és balesetmegelőzés kapcsán, hogy miként szolgál civil szervezetek a közbiztonság fenntartása és javítása érdekében.

Több évnyi tapasztalattal bír a rendészeti kapcsolatteremtés rendszerében a Police Café.¹⁶ A Police Café nem más, mint egy „Rendőr-kávéház”. Sokszor más helyszínen, más személyekkel ám a találkozások számos eleme közös. Adott a rendőrség néhány beosztottja, civil lakosok, korábban említett valamennyi együttműködő. A Police Café gyakorlati kivitelezését a moderátor végzi, mégis kötetlen beszélgetésekbe torkollik. Számos olyan probléma vetődik fel egy ilyen beszélgetés során, amelyet a lakossági közmeghallgatás során, vagy az utcán járó kelő lakos nem tesz fel a rendőrséget képviselőnek. Ugyanakkor mégsem egy rendőrségi fogadóóra, itt a beszélgetésben részt vevők ténylegesen partnernek érzik magukat. A módszer hatékonyságát tükrözi, hogy 2014. óta egyre szélesebb körben alkalmazzák vissza-vissza térően és a szimbolikus kávé mellől felállva minden részt vevő ötletekkel teli folytatja munkáját.

¹⁵ Zuglói Közbiztonsági non-profit Kft. honlapja. Forrás: <https://www.zknp.hu/szomszedom-a-rendor-program/> (letöltve: 2022. április 10.)

¹⁶Lásd még: <https://policecafe.hu/> (Letöltve: 2022.04.10.)

A közterületi állomány figyelmét fel kell hívni az intézkedések kulturált, következetes végrehajtására. Fokozni kell a gyalogos rendőri jelenlétet, a gyalogos járőri szolgálatok számát és arányát a jó kapcsolat érdekében.

A bűnügyi szolgálat esetében ugyancsak el kell érni, hogy a bejelentő bizalommal forduljon a rendőrséghez, egy-egy eljárás során az előadó személyesen hallgassa meg az érintett lakosokat, kevésbé megterhelővé téve a büntetőeljárás procedúráját. A rendőrség helyi szintű segítségnyújtása csak így lehetséges. A rendőrkapitányságok vezetőinek napi kapcsolatban kell állni az említett szervek vezetőjével, a kérésükre azonnal reagálni kell, ezzel érzékeltetni, mennyire fontos a szerepük. A helyi lapokban, térségi televízióban bűnmegelőzési tanácsadással egybekötött rendőrségi tájékoztatókat kell közvetíteni, amelyekben be lehet számolni az elért sikerekről. A bűnügyi szakterület az egyes rendezvényeken bűnmegelőzési tanácsadással, a rendészeti terület képviselői bemutatókkal (alaki, intézkedéstaktikai, kutyás), a közlekedésrendészeti terület pedig a helyi iskolák tanulóinak versenyekre való felkészítésével, kerékpáros KRESZ parkkal és más hasznos programok megtartásával járulnak hozzá a lakosság ilyen jellegű igényeinek kielégítéséhez.

A cikkekben, riportokban ki kell emelni az állampolgárok részvételének fontosságát. A rendőrség proaktív szerepét erősítve egyes prevenciós programok végrehajtására (DADA¹⁷, iskolarendőr) bűnmegelőzési tiszteket kell delegálni. Mivel szükség van azonban olyan, a társadalmat ösztönző és mozgósító programok, technikák intézményesítésére is, amelyek a nagy- és kis közösségek, az intézmények, a gazdasági szereplők és az állampolgárok önvédelmi képességét, bűnözéssel szembeni védettséget fokozzák,¹⁸ ezért további bűn- és baleset-megelőzési programok, rendezvények kellenek.

¹⁷ „A DADA mozaikszó, amelyben a betűk jelentése: Dohányzás-Alkohol-Drog-AIDS. Itt még a szavak sorrendje sem véletlenszerű, hiszen a betűk egymásutánálása követni igyekszik a fiatalok káros szenvedélyekre történő fokozatos rászokásait és az ezek következtében jelentkező veszélyeket, sőt egyben a használók számarányát is jelzi. A DADA célja, hogy a gyermekek mindenkor felismerjék a veszélyhelyzeteket, meg tudják különböztetni a pozitív és a negatív befolyásolásokat, ki tudják számítani döntéseik, cselekedeteik következményét, eredményét, képesek legyenek nemet mondani még a kortársaiktól érkező csábításnak, kínálásnak is, és a jelentkező konfliktushelyzeteiket úgy oldják meg, hogy ne érezzék vesztesnek magukat.” In: HEGYALJAI Máttyás: Bűnmegelőzési Programok Európában és az Egyesült Államokban. Tanulmányok a „Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című konferenciáról. Pécsi Határőr. II. sz. 2003. 91. o.

¹⁸ CSOMÓS István: Társadalmi ismeretek. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2007. 12. o.

A rendészetelméleti ismeretek a gyakorlatban hasznosíthatók. Az utca rendőre a lakosság mindennapi problémáival úgy találkozik, hogy azokra sokszor halasztást nem tűrő, önálló választ kell adnia. Ha a szakmai vezetés módszerei nélkülözik a kooperatív elemeket, akkor a parancsnoki utasítás felelősségtől mentes, üres végrehajtási procedúrává silányíthatja a valós élethelyzetet. Ez a helyzet hosszabb távon jelentősen ronthatja a vezető irányító munkájának eredményességét is. A közösségi rendőrség kialakítása egyfajta biztonságot nyújthat a rendőrségnek azáltal, hogy stratégiai partnerként a közösség akarata irányába mozdítja az időközben egyre nyitottabbá váló rendőrséget, a döntések és azok végrehajtása a társadalom színterén történik. Ez a szemlélet a rendőrség belső életére is jótékony hatású lehet.

Finszter Géza szavait idézve – „*olyan rendvédelem ez, amely a modernizáció útján jár, de amelynek átfogó korszerűsítése még a jövő feladata!*”¹⁹ – kívánom sikerként aposztrofálni a rendőrség elmúlt harminc évnyi evolutív, stratégiai modernizációs folyamatát, amely által képessé válik a társadalom felé tényleges szolgáltató jellegű szerepmodellel felvértezve közreműködni az egyik legfontosabb produktum, az élhető közbiztonság megteremtésében.

¹⁹ FINSZTER Géza: A bűnüldözés működési modelljei In: GÖNCZÖL Katalin – KORINEK László – LÉVAI Miklós: Kriminológiai ismeretek Corvina, Budapest, 1996. 334-349. o.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] 11/1992. (III. 5.) AB határozat
- [2] BIBÓ István: Válogatott tanulmányok. I–II. kötet, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1986.
- [3] BORBÍRÓ Andrea – KEREZSI Klára (szerk.): A kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve – I. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium. Budapest, 2009.
- [4] CSOMÓS István: Társadalmi ismeretek. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2007.
- [5] CSOMÓS István: Társadalmi ismeretek. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2007.
- [6] CSOMÓS István: Társadalmi ismeretek. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet, Budapest, 2007.
- [7] FINSZTER Géza: A bűnüldözés működési modelljei In.: GÖNCZÖL Katalin–KORINEK László–LÉVAI Miklós: Kriminológiai ismeretek Corvina, Budapest, 1996. 334–349. o.
- [8] FINSZTER Géza: A rendőrség joga. Duna Mix Kft, Budapest, 2012.
- [9] HEGYALJAI Mátyás: Bűnmegelőzési Programok Európában és az Egyesült Államokban. Tanulmányok a „Határőrség szerepe a bűnmegelőzésben” című konferenciáról. Pécsi Határőr. II. sz. 2003.
- [10] HUSI Géza: Minőségmenedzsment-rendszerek módszereinek alkalmazása a Magyar Köztársaság Rendőrségénél. Doktori (PhD) értekezés. Budapest, 2006.
- [11] KATONA Géza: A bűnügyi statisztika és a bűnügyi tudományok fejlődése. In: Kovacsics Józsefné (szerk.): Egy élet az igazságügyi statisztika szolgálatában. Ünnepi kötet a 70 éves Vavró István tiszteletére. ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, Budapest, 2006.
- [12] KERTÉSZ Imre: Rendőrség, rendőrállam, jogállam. III. rész. Belügyi Szemle, 1990/3. szám
- [13] LISZT von Franz: Strafrechtliche Ausätze und Vortage, J. Guttentag, Berlin, 1905. I. k. 292. o.
- [14] NÉMETH Zsolt: A kriminológia fogalma, feladata. In Barabás A. Tünde (szerk.): Alkalmazott kriminológia. Budapest, Dialóg Campus, 2020.

- [15] OKKri 1993-as koncepciójából Ügyészségi Értesítő, XXIX. Évf. 3. szám, Budapest, 1993., 1-12. o.
- [16] REINER, Robert – O’CONNOR, Denis: Politics and Policing. The terrible twins. file:///C:/Users/bezke/Downloads/Politics_and_Policing_From_J_Fleming_ed.pdf (letöltve: 2021.02.23.)
- [17] REINER, Robert: The Politics of the Police. Wheatsheaf Books, Sussex, 1992.
- [18] RÉVÉSZ Béla: A Duna-gate ügy jelentősége a rendszerváltás történelmében, Acta Iuridica et Politica, Tomus LXVIII, Fasc. 19.

A doktorandusz témában megjelent publikációs jegyzéke

- [1] BEZERÉDI Imre: Esetelemzés. Belügyi Szemle 64. évf. 11. sz. 108-116. o.
- [2] BEZERÉDI Imre: Mai határrendészeti rendszer működése az ideiglenes déli – kiemelten a Bács-Kiskun megyei-határzár mentén. Határrendészeti Tanulmányok 2016/3. sz. 18.27. o.
- [3] BEZERÉDI Imre: TC Team Consult - Gondolatok a rendőrség modernizációjáról. Magyar Rendészet, 2018/ 1. sz. 91-98. o.
- [4] BEZERÉDI Imre: A rendszerváltást követő kriminálpolitika és a rendészeti stratégiák kapcsolata. In: Baráth, Noémi Emőke; Mezei, József (szerk.) Rendészet-Tudomány-Aktualitások: A rendészettudomány a fiatal kutatók szemével. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészettudományi Osztálya. Budapest, 2019, 31-38.o.
- [5] BEZERÉDI Imre: A rendőrség decentralizálása, depolitizálása és demilitarizálása. In: Bihari, Erika; Molnár, Dániel; Szikszai-Németh, Ketrin (szerk.) Tavaszi Szél 2019 Konferencia = Spring Wind 2019. Konferenciakötet III. Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ). Budapest, 2020, 483-491.o.
- [6] BEZERÉDI Imre: A rendőrség egyenruházati jelképeinek - címereinek és rendfokozatainak - alakulása a rendszerváltás körül. Belügyi szemle. 67. évf. 7-8. sz. 23-35. o.
- [7] BEZERÉDI Imre: Rendszerváltás és rendőrség Magyarországon - Gondolatok a rendőrség modernizációjáról. Beau Bassin, Mauritius: GlobeEdit International Book Market Service Ltd. OmniScriptum Publishing Group, 2019 ISBN: 9786139415793
- [8] BEZERÉDI Imre: Rendszerváltás és rendőrség: 30 év. In: Koncz, István; Szova, Ilona (szerk.) A 16 éves PEME XIX. PhD - Konferenciájának előadásai. Professzorok az Európai Magyarországért Egyesület. Budapest, 2019. 56-70.o.

- [9] BEZERÉDI Imre: Kisebbségi koordinációs munkacsoportok a rendőrség és a roma kisebbség együttműködésének jegyében. Belügyi szemle. 68. évf. 4. sz. 71-88. o.
- [10] BEZERÉDI Imre: Inkluzív és exkluzív kriminálpolitikai modellek a magyar rendészetben. In: Miskolczi, Bodnár Péter (szerk.) XVII. Jogász Doktoranduszok Országos Szakmai Találkozója. Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar. Budapest, 2020, 49-58. o.
- [11] BEZERÉDI Imre: Biztos út..., avagy gondolatok az egyes rendészeti feladatot ellátók tevékenységéről. Hadtudományi Szemle. 13. évf. 1. sz. 147-157.o.
- [12] BEZERÉDI Imre: A rendszerváltást követő rendőrség az alkotmány és a törvények tükrében. I-II. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs, 2021, 77-86. o.
- [13] BEZERÉDI Imre: Public Trust and Confidence in the Hungarian Police Today. Büntetőjogi Szemle 2022/2.- Megjelenés alatt.